

RECHTBANK
van
EERSTE AANLEG
te
BRUSSEL

UITTREKSEL uit VONNIS

Griffie nr. **002806**

OPMERKING

11 - 01 - 2012

Parket nr.
O.R. : /
Ref. griffie : 11

van zaken BR.
met de maatschappelijke BR.
voornamelijk ten aanzien
andere.

Tijdens de openbare terechtzitting van 5 april 2012 heeft de 60^e Kamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel rechtsprekend in correctionele zaken, het volgende vonnis gewezen:

In de zaak van:

Het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente

met kantoren te

Rechtstreeks dagende partij,
Eiser in herstel,

005501

Vertegenwoordigd door Mter. advocaat.

En:

De Procureur des Konings, in naam van zijn ambt

Tegen:

1. , met maatschappelijke zetel te

, KBO

nr.

005502

2. , met maatschappelijke zetel te

: , KBO nr.

005503

Beiden vertegenwoordigd door Mter.
advocaat

in eigen naam en loco Mter.

Die rechtstreeks door het College van Burgemeester en Schepenen voor de correctionele rechtbank werden gedagvaard teneinde:

De herstellvordering ontvankelijk en gegrond te horen verklaren overeenkomstig de wettelijke bepalingen, waaronder de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening ;

Dienvolgens,

Na toepassing van de Strafwet,

Gedaagden hoofdelijk en in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, te veroordelen om de nodige werken uit te voeren opdat het onroerend goed gelegen te
(niet als kadastrale gegevens :

zou worden hersteld in de oorspronkelijke staat waarin het zich bevond voor de uitvoering van de niet-vergunde werken ;

Aldus gedaagden hoofdelijk en in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, onder meer te veroordelen om volgende werken ongedaan te maken en/of verwijderen van :

- de nieuwe elektrische installatie, inclusief schakelaars, stopcontacten en tellerkast;
- de sanitaire leidingen met verschillende aansluitpunten;
- de nieuwe dragende vloeren;
- de dragende muren en stalen kolom;
- alle uitgevoerde werken dewelke vergunningsplichtig zijn en desondanks zijn uitgevoerd zonder het bekomen en/of respecteren van die vergunning;
- het wijzigen van de bestemming naar een woning te staken;

Gedaagden hoofdelijk en in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, te veroordelen om dit alles te doen binnen een termijn van 45 dagen na betekening van het tussen te komen vonnis, onder verbeurte van een dwangsom van 250 EUR per dag dat de aangehaalde werken niet zijn uitgevoerd en voltooid.

Vanaf het verstrijken van een termijn van 3 maanden sinds de betekening, de stedenbouwkundige inspecteur, het College van Burgemeester en Schepenen en desgevallend de burgerlijke partij, te machtigen om (al dan niet ambtshalve) over te gaan tot de uitvoering van de aangehaalde werken;

Gedaagden hoofdelijk en in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, te veroordelen tot betaling van de kosten voor deze uitvoering van de werken op loutere voorlegging van de factuur;

Te zeggen voor recht dat de schuldvordering dewelke zou voortvloeien uit de (ambtshalve) uitvoering gewaarborgd is door een wettelijke hypotheek, die ingeschreven, vernieuwd, verminderd of geheel of gedeeltelijk wordt doorgehaald overeenkomstig de bepalingen van de Hypotheekwet en dat de waarborg ook de schuldvordering dekt die het gevolg is van de kosten van de hypothecaire formaliteiten;

Gedaagden hoofdelijk en in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, te veroordelen tot de kosten van het geschil, met inbegrip van het basisbedrag van een rechtsplegingsvergoeding (op heden begroot op 1.200 EUR, gelet op het niet in geld waardeerbare karakter van huidige vordering).

Het te vellen vonnis uitvoerbaar bij voorraad te horen verklaren niettegenstaande ieder verhaal, zonder borgstelling, voorafgaande consignatie, kantonnement of andere wijze van betaling met bijzondere bestemming.

Onder hetzij om het even welk voorbehoud en zonder enige nadelige erkenning en namelijk onder voorbehoud het gevorderde bedrag tijdens het geding te kunnen verhogen of verminderen.

I. Retroacten en procedure

Het College van Burgemeester en Schepenen van _____ heeft de _____ en de _____ bij deurwaardersexploaten van 11 januari 2011 rechtstreeks gedagvaard om te verschijnen voor de 51ste correctionele kamer van deze rechtbank op de terechtzitting van 22 februari 2011.

De dagvaarding werd overgeschreven in register van het 4de hypotheekkantoor te _____ op 18 januari 2011.

Niemand verscheen op de terechtzitting van 22 februari 2011 en de zaak werd sine die uitgesteld met het oog op de toebedeling aan een andere kamer.

Op 20 april 2011 consigneerde de "gemeente _____" 500,00 EUR bij de ontvanger der Registratierechten.

De _____ en de _____ werden op verzoek van het openbaar ministerie op respectievelijk 5 november en 29 oktober 2011 gedagvaard om op 22 november 2011 te verschijnen voor de 60ste kamer "om te horen beslissen over de verdiensten van een rechtstreekse dagvaarding ingediend ten verzoek van de gemeente _____ in datum van 11 januari 2011".

De zaak werd meermalen in voortzetting gesteld, om uiteindelijk op 28 februari 2012 in openbare terechtzitting te worden behandeld.

De rechtbank heeft op die datum gehoord:

- het openbaar ministerie die vorderde conform de neergelegde conclusies;
- de gemeente _____ die syntheseconclusies neerlegde,
- de advocaat van de _____ en de _____ die syntheseconclusies neerlegde alsook een stukkenbundel.

De advocaat van de _____ en van de _____ heeft als laatste het woord gekregen.

II. De feiten

De _____ en de _____ zijn eigenaar van een huis gelegen te _____

Het goed is gelegen binnen een reservegebied voor woonwijken.

De woning werd ongeschikt verklaard bij van een besluit van de burgemeester van _____ (besluit van 13 juni 2000). Het pand werd opgenomen in de lijst van de verwaarloosde gebouwen en/of woningen met ingang van 3 maart 2005.

De voormalige eigenaars hebben op 14 juli 2005 een bouwaanvraag ingediend voor "het uitvoeren van instandhoudingwerken en de nodige verstevigingswerken aan een woning". De vergunning werd op 17 november 2005 geweigerd, gezien onder meer het pand niet aan de eisen van stabiliteit voldeed.

In 2006 werd het pand openbaar verkocht. Het werd toegewezen voor de prijs van 85.000,00 EUR. De kandidaat kopers werden gewezen op het gegeven dat deze eigendom "gelegen is in een reservegebied voor woonwijken en opgenomen is op de inventaris van leegstand, verwaarlozing en ongeschiktheid of onbewoonbaarheid".

Op 30 december 2009 heeft de advocaat van beide vennootschappen aan de gemeente medegedeeld dat zij van zins waren om werken uit te voeren die "niet vergunningsplichtig" waren.

Bij proces-verbaal van 17 maart 2010 werd vastgesteld dat het gebouw voorzien was van een nieuwe installatie, met schakelaars, stopcontacten, een tellerkast. Er werden volledig sanitaire leidingen met verschillende aansluitingspunten aangebracht. De houten dragende vloeren waren vervangen door nieuwe. In het gebouw waren er nieuwe dragende muren geplaatst en een stalen kolom. Het proces-verbaal maakt melding van een inbreuk op artikel 6.1.1. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (vergunningsplicht).

De Stedenbouwkundig Inspecteur heeft bij schrijven van 25 maart 2010 het College van Burgemeester en Schepenen van _____ uitgenodigd om voor de inbreuk een gepaste herstelmaatregel te vorderen.

Op 17 augustus 2010 heeft het College van Burgemeester en Schepenen van _____ de Hoge Raad voor Handhavingsbeleid verzocht om een advies te geven over een herstelmaatregel. De Hoge Raad verleende een gunstig advies op 23 september 2010.

Bij proces-verbaal van 16 september 2010 werden er opnieuw vaststellingen gedaan en er volgde een bevel tot staking der werken in toepassing van artikel 6.1.47 en 6.1.48 VCRO.

De _____ heeft op 29 oktober 2010 het Vlaamse Gewest voor de voorzitter van deze rechtbank zetelend in kortgeding gedagvaard onder meer tot opheffing van het stakingsbevel en van de verzegeling. Deze vordering werd ongegrond verklaard.

De herstellvordering van het College van Burgemeester en Schepenen strekt ertoe het gebouw te herstellen in de vorige staat, het is te zeggen in een leegstaand en onbewoond gebouw. Het vraagt tevens dat alle uitgevoerde werken zouden worden verwijderd.

De ny Distrimo en de _____ hebben bij schrijven van 30 mei 2011 de Hoge Raad voor Handhavingsbeleid uitgenodigd om het advies te heroverwegen. Hierop werd niet ingegaan.

III. Over de ontvankelijkheid de rechtstreekse dagvaarding

1.

De _____ en de _____ besluiten tot de onontvankelijkheid van de herstellvordering en van de strafvervolgung.

De argumentatie kan als volgt worden samengevat. Enkel het openbaar ministerie en de burgerlijke partij kunnen de strafvervolgung op gang brengen. Het College van Burgemeester en Schepenen treedt niet op als burgerlijke partij en kan geen strafvordering aanhangig maken bij rechtstreekse dagvaarding. Zonder strafvervolgung kan er voor de strafrechter geen geldige herstellvordering zijn ingesteld. Zij voeren tevens aan dat de rechtstreekse dagvaarding naar vorm problematisch is omdat zij onmogelijk kunnen achterhalen wat hen op strafgebied wordt verweten.

Het College van Burgemeester en Schepenen repliceert dat het een herstelmaatregel vordert krachtens een bevoegdheid die het bij wet heeft gekregen. Het legt de nadruk op het feit dat het in het algemeen belang handelt en dat het bouw misdrijf het College niet persoonlijk benadeelt.

2.

De volgende bepalingen uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn relevant voor de beoordeling van de zaak.

Art. 6.1.41

§ 1

Naast de straf kan de rechtbank bevelen de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Dit gebeurt, onverminderd artikel 6.1.7 en 6.1.18, op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen op wier grondgebied de werken, handelingen of wijzigingen, vermeld in artikel 6.1.1, werden uitgevoerd.

(...)

§ 4

De herstellvordering wordt bij het parket ingeleid bij gewone brief, in naam van het Vlaamse Gewest of van het college van burgemeester en schepenen, door de stedenbouwkundige inspecteurs en de aangestelden van het college van burgemeester en schepenen. (...)

Art. 6.1.42 bepaalt:

"Indien de herstellvordering van de burgerlijke partij enerzijds en die van stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen anderzijds niet overeenstemmen, bepaalt de rechtbank de gevorderde herstelmaatregel die ze passend acht".

Art. 6.1.44

"Een bestuur dat een herstellvordering aanhangig heeft gemaakt bij het Openbaar Ministerie, kan eerst na positief advies van de Hoge Raad voor dezelfde inbreuk een herstellvordering inleiden voor de burgerlijke rechtbank, onverminderd artikel 6.1.15, tweede lid. Hetzelfde geldt indien een herstellvordering eerst voor de burgerlijke rechter werd ingeleid en vervolgens bij het Openbaar Ministerie aanhangig wordt gemaakt. Het advies van de Hoge Raad wordt ingewonnen op de wijze als bepaald in artikel 6.1.13 tot en met 6.1.16.

3.

De herstelvordering is een maatregel van civielrechtelijke aard die zowel voor de burgerlijke rechter als voor de strafrechter kan worden gevraagd.

Uit hoger vermelde artikelen blijkt dat de stedenbouwkundig inspecteur of het college van burgemeester en schepenen (op strafgebied) de herstelvordering bij gewone brief bij het parket inleedt. Het bestuur kan maar moet zich niet noodzakelijk manifesteren voor de strafrechter als partij, zijnde als "eiser in herstel".

Uit de neergelegde stukken en het strafdossier blijkt niet dat het College van Burgemeester en Schepenen een herstelvordering per brief bij het parket heeft ingeleid. Het heeft wel rechtstreeks gedagvaard.

4.

Opdat de strafrechter over de herstelvordering kan kennisnemen moet hij gevat zijn om over de strafvordering te oordelen.

Luidens artikel 1 V.T. Sv kan de rechtsvordering tot toepassing van de straffen niet anders worden uitgeoefend dan door de ambtenaren die de wet daarmee belast.

4.1.

De strafvordering wordt in de regel uitgeoefend door het openbaar ministerie. Er is geen verwijzing gebeurd door de raadkamer en er is evenmin een rechtstreekse dagvaarding uitgaande van het openbaar ministerie. De dagvaarding na de verwijzing "sine die" gold als dagstelling en strekte er enkel toe om te horen oordelen over de merites van de herstelvordering gesteld bij rechtstreekse dagvaarding.

Het College van Burgemeester en Schepenen stelt dat beide vennootschappen tijdens de terechtzitting van 22 november 2011 vrijwillig zijn verschenen. Op het proces-verbaal van terechtzitting werd geacteerd dat beide vennootschappen werden vertegenwoordigd door hun advocaat "die vrijwillig verschijnt". Het is duidelijk dat deze verschijning te maken had met de regelmatigheid van de dagstelling en enkel betrekking had op de herstelvordering als dusdanig zoals gesteld in de rechtstreekse dagvaarding. Hieruit blijkt niet dat beide vennootschappen zich uitdrukkelijk akkoord hebben verklaard om dadelijk en zonder verdere formaliteiten over (niet gekwalificeerde) stedenbouwkundige misdrijven te worden beoordeeld. De _____ en _____ stellen tenslotte terecht dat de conclusies die het openbaar ministerie heeft neergelegd de strafvervolging niet op gang brengen.

4.2.

Voor bepaalde misdrijven kan door bijzondere wetgeving het recht om de strafvordering in te stellen of verder uit te oefenen voorbehouden zijn aan bepaalde besturen. Noch de Stedenbouwkundig Inspecteur, noch het College van Burgemeester en Schepenen hebben zulke bevoegdheid gekregen.

4.3.

Tenslotte, kan diegene die schade leidt de strafvervolging zelf op gang brengen (artikel 4 V.T. Sv.). Artikel 3. V.T. Sv bepaalt dat de rechtsvordering tot herstel van schade, door een misdrijf veroorzaakt, behoort aan hen die schade hebben geleden.

De vraag die zich thans stelt, is of het College van Burgemeester en Schepenen de strafvordering op gang kon brengen door de verdachte rechtstreeks te dagvaarden voor de vonnisrechter (zie artikelen 64 aliena 2 en 182 W. Sv).

Er heeft al veel inkt gevloeid over de precieze hoedanigheid van het bestuur en de aard van de herstelmaatregel¹.

Het hof van Cassatie sprak zich meermaals uit over de aard van de herstellvordering inzake stedenbouw: deze vordering heeft weliswaar een burgerlijk karakter maar behoort tot de strafvordering aangezien de wetgever de bescherming beoogt van het algemeen belang.

De herstelmaatregel beoogt niet de vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar het ongedaan maken van de gevolgen van een misdrijf in het algemeen belang².

Bij de discussie over de toepassing van de rechtsplegingsvergoeding werd recent geoordeeld dat: *"Het optreden van de stedenbouwkundig inspecteur, die een wettelijke opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijkgesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering"*³. Het Grondwettelijk hof heeft ook vastgesteld dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen de burgerlijke partij en het bestuur doordat de eerste een herstel in eigen schade vordert terwijl de laatstgenoemde optreedt om het algemeen belang te vrijwaren⁴.

Het College van Burgemeester en Schepenen stelt trouwens zelf in conclusie dat het niet optreedt als een benadeelde derde: het leidt geen (persoonlijk) nadeel en treedt op in het algemeen belang.

Kortom: het bestuur heeft niet de hoedanigheid van burgerlijke partij en kan de zaak niet op eigen initiatief voor de strafrechter aanhangig maken⁵.

De rechtstreekse dagvaarding van het College is bijgevolg onontvankelijk.

¹ "De stedenbouwkundig inspecteur als tussenkomende partij is dood .... leve de stedenbouwkundige inspecteur als eiser tot herstel, of andermaal de vraag gaar de plaats van het bestuur in het strafproces", *T.R.O.S.*, 2004, 224-228; Vansant P, "De Herstelmaatregelen" in *Zakboekje Ruimtelijke Ordening 2012*; Kluwer, in het bijzonder punt 2.2.3, p.707-710; Ranieri, G-F, "La demande remise en état serait-elle autonome de l'action publique et de la matière pénale conventionnelle", noot onder Cass, 17 september 2008, *R.D.P.C.*, 2009, 187-195.

² Cass, 8 september 2008, P.09.0341.F, www.juridat, met conclusie advocaat-generaal.

³ Cass, 24 mei 2011, P. 10.2052.N, www.juridat, met conclusies advocaat-generaal.

⁴ Grondwettelijk Hof, 1 september 2009, 135/2009, www.cconst-court.be.

⁵ zie Van Volssem, F, "Nogmaals over de rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: niet voor de (in het gelijk gesteld) stedenbouwkundig inspecteur wel voor of lastens de (in het (on)gelijk gestelde) tussenkomende verzekerder", *R.A.G.B.*, 2010, 28-36 (30); zie over gelijkaardig artikel 149 DRO-GWH arrest van

OM DEZE REDENEN

DE RECHTBANK

- 11, 12, 16, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken ;
- 154, 162, 182, 185, 190 van het Wetboek van Strafvordering ;

Verklaart de rechtstreekse dagvaarding op verzoek van het College van Burgemeester en Schepenen van   ontónvankelijk.

Verwijst haar in de gerechtskosten ten bedrage van 327,35 EUR.

Voónis uitgesproken tijdens de openbare terechtzitting waar zetelden:

Mevr.   Alleenzetelend rechter

M.   Substituut - Procureur des Konings

Mevr.   Afgevaardigd griffier

(goedgekeurd de doorhaling van /lijnen en/ woorden)